

Кислотно-основні властивості заміщених 5,7-дихлор-9-гідразиноакридину

Девяткіна А.О., Свєчнікова О.М., Колісник С.В., Кобзар Н.П.

Кафедра медичної хімії, кафедра аналітичної хімії

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

vph_secretary@mail.ru

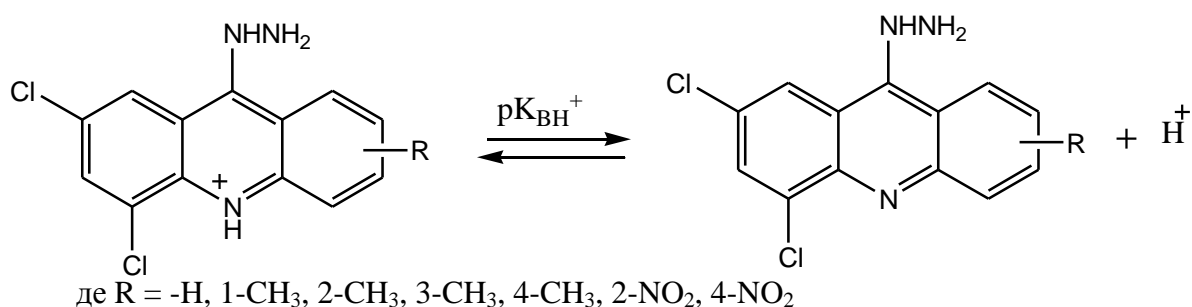
Кафедра хімії

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди,

м. Харків, Україна

Заміщені 9-гідразиноакридину проявляють протимікробну, антигіпоксичну, анальгетичну активність та є вихідними речовинами для синтезу різноманітних похідних з новими фармакологічними властивостями. Тому вивчення їх реакційної здатності має безперечний науковий та практичний інтерес, бо дозволяє оптимізувати шляхи їх синтезу і спрогнозувати біологічну дію.

Реакційну здатність сполук цієї ізоструктурної групи досліджували в оборотних умовах. Вивчалась іонізація спряжених із заміщеними 5,7-дихлор-9-гідразиноакридину NH-кислот за рівнянням:

Константи іонізації досліджуваних сполук визначали методом потенціометричного титрування у бінарному розчиннику етанол-вода (50 мольних % етанолу) при 25⁰С. Кількісна оцінка впливу замісників у молекулі 5,7-дихлор-9-гідразиноакридину проводилась за рівнянням Гаммета у межах принципу лінійності вільних енергій.

Кореляція відбувалась з усіма даними, за винятком pK_{BH^+} (1-CH₃). Для цього замісника відсутня σ -константа. Одержане кореляційне рівняння має надійні статистичні параметри, що вказує на надійність прогнозування:

$$\rho K_{BH^+} = (4,11 \pm 0,04) - (0,72 \pm 0,01) \cdot \sigma$$
$$n = 6 \quad r = 0,998 \quad s = 0,054$$

Реакційна константа ρ у рівнянні невелика за абсолютною величиною ($\rho = 0,72$), що вказує на низьку чутливість реакційного центра до структурних змін у молекулі 5,7-дихлор-9-гідразіноакридину.

Графік залежності $\rho K_{\text{BH}}^+ - f(\sigma)$ має лінійний характер (рис.)

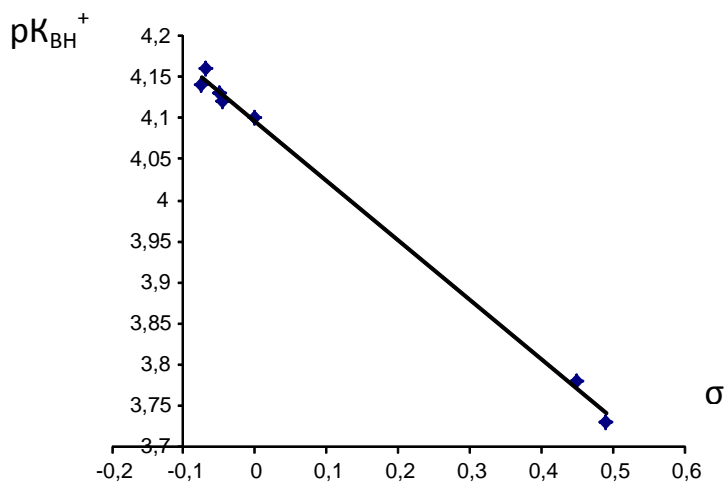

Рис. 5 Залежність $\rho K_{\text{BH}}^+ - f(\sigma)$ для 5,7-дихлор-9-гідразіноакридину

Використовуючи одержане кореляційне рівняння і експериментально одержане значення ρK_{BH}^+ для 1- CH_3 заміщеного, визначена σ -константа цього замісника: $\sigma(1-\text{CH}_3) = 0,056$.

Цікаво відзначити, що реакційна константа ρ для заміщених 5,7-дихлор-9-гідразіноакридину в межах похибки експерименту співпадає з ρ для заміщених 9-аміноакридинію, що вказує на єдиний механізм електронного впливу замісників на реакційний центр.

Висновки

1. Вивчена реакційна здатність заміщених 5,7-дихлор-9-гідразіноакридину в оборотних умовах шляхом дослідження кислотно-основних рівноваг спряжених кислот у змішаному розчиннику етанол-вода (50 мольн. % етанолу) при 25°C .

2. Проаналізовано вплив природи і положення замісників у гетероциклі на силу відповідних спряжених кислот.

3. Доведено, що акцепторні замісники послаблюють основність 5,7-дихлор-9-гідразіноакридину, а донорні – викликають протилежний вплив.

4. Одержано кореляційне рівняння Гамета з переконливими статистичними характеристиками, яке використовується для прогнозування кислотно-основних властивостей заміщених 5,7-дихлор-9-гідразіноакридинів.